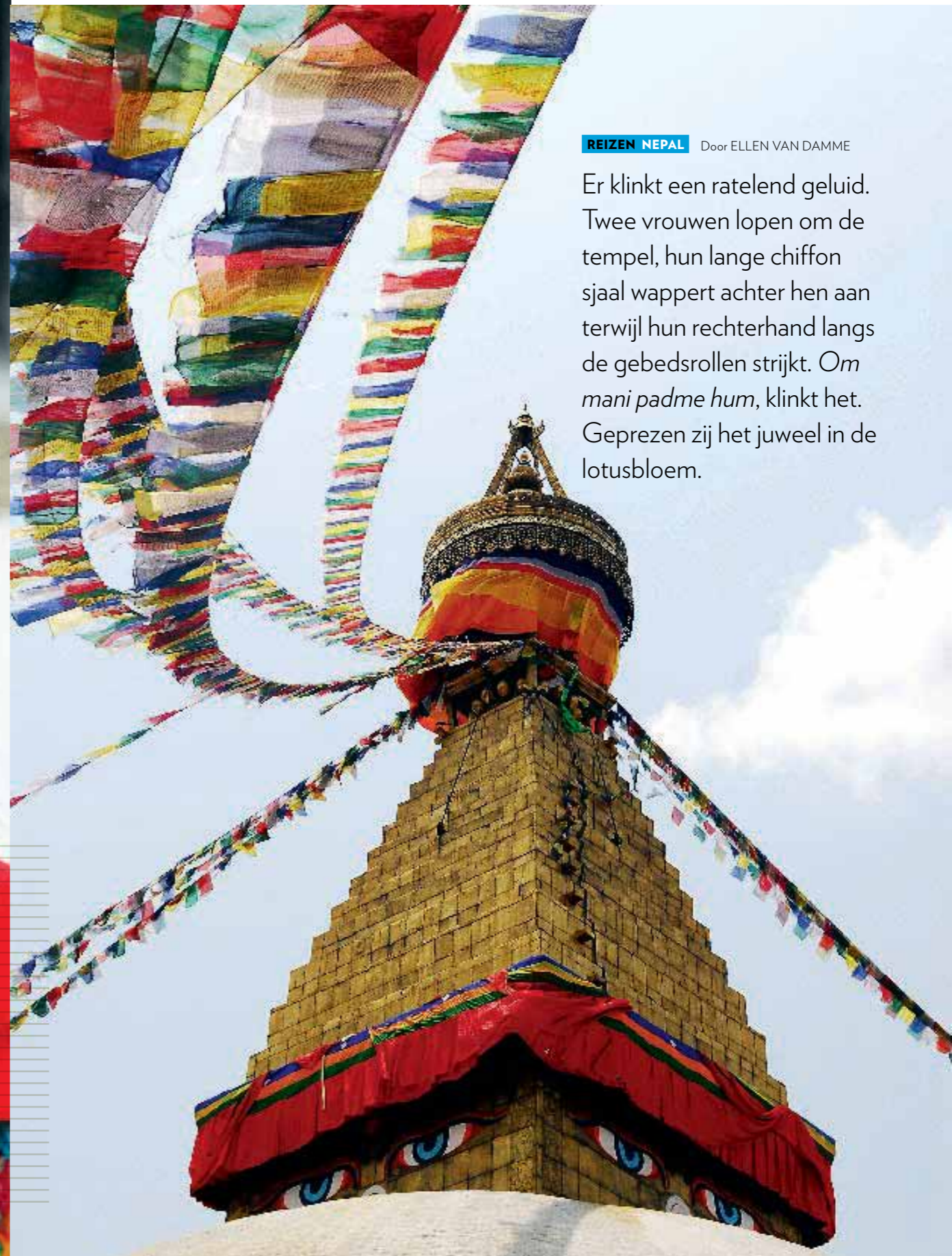

RONDREIS NEPAL

Boeddha ziet u

REIZEN NEPAL Door ELLEN VAN DAMME

Er klinkt een ratelend geluid. Twee vrouwen lopen om de tempel, hun lange chifon sjaal wappert achter hen aan terwijl hun rechterhand langs de gebedsrollen strijkt. *Om mani padme hum*, klinkt het. Geprezen zij het juweel in de lotusbloem.

01

02

03

01 Kleine gebedsrolletjes, leuk als souvenir.

02 'Het is verboden op Boeddha te gaan zitten'.

03 Door het draaien van de gebedsmolens stuurt men de mantra 'Om mani padme hum' de wereld in.

Volgens de legende was de vallei van Kathmandu ooit een turkooizen meer waarop een wonderbaarlijke lotusbloem dreef. Ene Manjushri zwaaide met zijn zwaard, hakte een kloof in de rotsen en zette zo de vallei droog. Om de lotus te beschermen, bouwde men over de bloem een stoepa. Swayambhunath, gelegen op een heuvel buiten de stad, is het oudste boeddhistische heiligdom in de vallei.

Bovenop de enorme koepel prijkt een vergulde kubus, met aan de vier zijden de alziende ogen van Boeddha. Daarop rust dan weer een toren van dertien taps toelopende ringen, of de te nemen stappen naar het nirwana, gesymboliseerd in de parasol aan de top.

Alsof het geënceneerd is om de mystiek nog aan te wakkeren, pakken zich boven de spits donkere wolken samen. De vlaggetjes gaan harder wapperen. De lucht rommelt en een tel later vallen er dikke druppels. Boeddha verpinkt niet.

Wonderlijk

Het is moeilijk voor te stellen dat Kathmandu ooit een helderblauw meer zou zijn geweest. De stad is de derde meest vervuilde ter wereld. Bussen en vrachtwagens vullen het straatbeeld met zwarte rookpluimen en overal slingert rommel en afval. In het historische centrum is het – de vele sjacheraars niet te na gesproken – rustiger. Hier lijkt het alsof je in een pagina uit een oud, toverachtig sprookjesboek stapt, vol wonderlijke creaties.

Een onverstoorbare Mukesh, onze gids, beent door de zwerm souvenirverkopers en legt uit dat in de drie koningssteden – Kathmandu, Bhaktapur en Patan – dezelfde elementen terugkeren: een paleis, een grote bel om de goden wakker te schudden en kwade geesten te verjagen, standbeelden van operwezens, een bloedtempel waar tijdens het heilige festival dieren worden geofferd én een tempel met erotisch houtsnijwerk. Te oordelen aan het aantal fotografen met telelens staan we voor die laatste. De taferelen op de steunbalken laten weinig aan de verbeelding over. Waarom zo'n openlijke wellust? "Om het onweer af te schrikken", antwoordt Mukesh. "Hoe leiden jullie dan de bliksem af?"

04

05

06

07

04 Fleurig vrouwtje in Bhaktapur, een van de drie koningssteden.

05 Handeltje op een van de heiligdommen in Kathmandu.

06 Detail van de tempel van Changu Narayan.

07 Sadhoes zijn asceten en tegelijk goed verdienende fotomodellen.

Levende godin

We wandelen verder en komen voorbij een gevel met een laag poortje. De donkere gang geeft uit op een klein binnenplein. Hier woont Kumari, de levende godin. Zij wordt op vier- of vijfjarige leeftijd gekozen uit een tiental leeftijdsgenootjes, die afstammen van een boeddhistische kaste van gouden zilvermeden. De meisjes ondergaan allerlei testen, want de uitverkorene moet mentaal en fysiek perfect zijn. Belangrijk is ook dat ze geen vrees toont. Slechts eenmaal per jaar verlaat de Kumari haar verblijf, evenwel zonder de grond te raken. Speelkameraadjes ontvangen kan, als ze zich maar niet bezeert, want wanneer het meisje bloedt, is ze godin af. Eenmaal ze menstrueert, keert ze dan ook terug naar het normale leven, maar een huwelijk zit er voor haar niet in.

Ontsteld over Mukesh' uitleg staan we naar de houten raampjes te kijken wanneer de bewakers plots streng opdragen alle camera's op te bergen. Een klein meisje verschijnt voor de opening, uitgedost als een pop in een rood gewaad, bleek gelaat, de ogen zwaar aangezet met kohl. Hautain monstert ze de aanwezigen, mensen applaudisseren en dan

verdwijnt ze weer. Zoveel devotie verbaast me. Moeten we ons nu gezegend voelen?

Vijf hoog

Bhaktapur is anders dan Kathmandu. Waar de monumenten in de hoofdstad dienen als verzamelplaats voor de lokale jeugd en werkterrein van een legertje venters, hebben ze hier veel meer hun waardigheid behouden. Met dank aan een Duits project dat de restauratie van de bouwwerken financiert. Het smalle balkon van het eeuwenoude Café Nyatapola biedt een mooi uitzicht op de gelijknamige tempel, de hoogste van het land. Gebouwd in pagodestijl, vijf etages hoog, en beschermd door een legertje mythische dieren. Rondom liggen nauwe straatjes met huizen van rode baksteen en houtsnijwerk.

Een plein verder wordt naarstig klei gekneed. De gevormde potten liggen te drogen in de zon. Bhaktapur staat bekend om z'n pottenbakkerijen en weverijen. Onder een luifel laat een man zich op de ouderwetse manier de kruin scheren door een barbier. Om vier uur lopen de scholen leeg. De straten vullen zich met

01

02

03

04

Boven de stoepa pakken zich donkere wolken samen. De vlaggetjes gaan harder wapperen. De lucht rommelt en een tel later vallen er dikke droppels. Boeddha verpinkt niet.

kinderen, keurig in uniform, de meisjes met strikjes in de haren, de jongens met das. Aan een kraan vulen vrouwen tinnen kannen en plastic bidons met drinkwater. De ouderen van de stad, met topi op het hoofd, verzamelen om het dagelijkse leven vanop een afstand te becommentariëren. Toeterend wringen brommers en busjes zich door de menigte.

Cursus 'Je leven redden'

Gids Hom geeft ons een snelcursus 'hoe je leven te redden wanneer je oog in oog komt te staan met een wild dier'. Chitwan National Park ligt zo'n tweehonderd kilometer ten zuiden van Kathmandu. Het Island Jungle Resort organiseert voor zijn gasten een dag vol activiteiten, te beginnen om zes uur 's ochtends. Ik registreer de informatie in m'n nog slapere hoofd. "Kom je een neushoorn tegen, kruip dan in een boom of ga achter een dikke stam staan. Een andere optie is zigzaggend wegrennen. Lippenberen zijn goede klimmers, dus in dat geval kunnen we beter dicht bij elkaar gaan staan en lawaai maken. Bij

een ontmoeting met een tijger stap je langzaam achteruit. Blijf het dier in de ogen kijken. Draai je rug niet naar hem toe en wijs ook niet, want dan zou hij kunnen denken dat je wilt aanvallen."

Gelukkig blijft het bij theorie. We komen op dit ochtendlijke uur enkel een stel herten tegen. Aan het water, waar we de boot terug nemen, wijst Hom op de pootafdruk van een wel erg grote kat. "Tijgers komen hier om te drinken, of om de rivier over te steken. Oudere of gewonde dieren trekken wel eens naar het dorp aan de overkant om er een makkelijke prooi te zoeken." Een geweer hebben de begeleiders niet bij. Nooit wordt er een tijger gedood. Dit is een van de weinig plekken waar de Bengaalse tijger nog een thuis heeft.

Heb je ooit al eens moeten vluchten, vraag ik Hom. "Drie dagen geleden nog", vertelt de jongeman. "Op wandel met een groep toeristen, stonden we plots oog in oog met een neushoorn. De helft van de groep is in een boom geklauterd, de overigen hebben zich verscholen achter een stam."

Taai volk

Veiliger voelt het hoog boven de grond, op de rug van Laxmikali. De vrouwtjesolifant baant zich moeiteloos een weg door het dichtbegroeide woud, met haar slurf als bijzonder efficiënt werktuig. Het is opletten voor zwiepende takken, maar de hobbelige rit wordt beloond: vlakbij staan twee neushoorns te grazen. De ene heeft grote schubben, alsof zijn lijf ingedeeld werd in kwartieren zoals op het plaatje bij de slager. De andere heeft een egelere huid en is ook een stuk groter. "It's a big one!", fluistert onze 'stuurman' opgetogen. Behoedzaam loodst hij Laxmikali, met beide voeten achter de grote flaporen, nog wat dichterbij. Het duo kauwt onverstoord verder. Pas wanneer ook andere olifanten met kijklustigen naderen en links en rechts camera's klikken, kiezen ze het hazenpad. Chitwan National Park ligt in de Terai-regio, dicht bij de grens met India. Enkele decennia geleden was dit nog te mijden gebied. Epidemieën, wilde dieren, schorpioenen, slangen en malariamuggen, hitte en overstromingen maakten het moeilijk hier te overleven. Enkel de Tharu-stam bleek taai genoeg, en bovendien resistent tegen malaria. Die avond scharen alle gasten zich om de kleine arena in het resort. Enkele jongemannen demonstreren er de traditionele stokdans, gebaseerd op vroegere oogst- en vechttechnieken. Hun kreten

en het klakken van de stokken overstemmen de junglegeluiden. Na de rondedans met de meest vermetelen onder ons is het tijd voor een laatste biertje, op het terras aan de waterkant. Straks gaat het licht uit. Luxe mag je hier niet verwachten.

Het comfort in de barakjes beperkt zich tot een paar uur warm water en elektriciteit per dag. Met een olielamp schijn ik voor het slapengaan langs de muren en onder het bed. Er is in de hut ruimte voor twee, maar ik breng de nacht liever niet door met een buitensporig grote spin.

Leven en dood

Laatste dag in Nepal en meteen ook de meest indrukwekkende. In Pashupatinath, enkele kilometers buiten Kathmandu, ligt de heiligste tempel van het land, gewijd aan Shiva. Het is een uitgestrekt complex, dat zich aan je voeten ontvouwt wanneer je aan de top van de heuvel op de linkeroever staat. Apen en sadhoes zijn er vaste figuranten. "Niet in de ogen kijken", adviseert Mukesh over de eerste soort. "Daar worden ze agressief van." Sadhoes, halfnaakte, baardige en met as besmeurde mannen, wijden zich volledig aan hun god. Wil je een foto van hen nemen, dan moet je wel dokken. De hoofdtempel is enkel voor hindoes toegankelijk,

- 01 Indrukwekkende monumenten op het centrale plein in Bhaktapur.
- 02 De olifanten zijn geliefde entertainers in het Chitwan National Park.
- 03 Gids Hom.
- 04 Rondje boven de Himalaya.

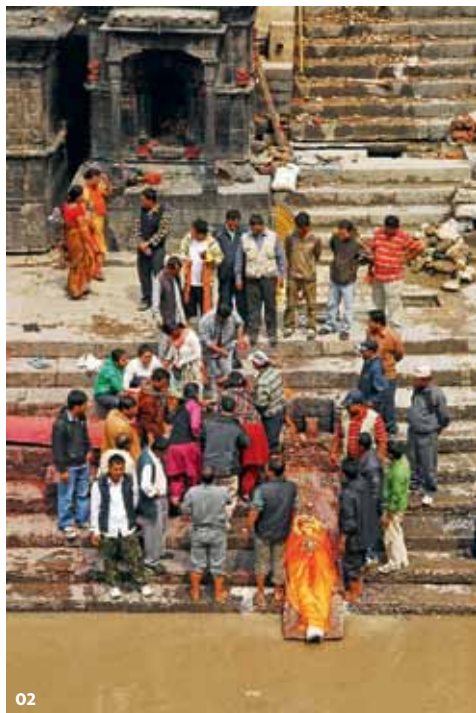

01

01 Kleurrijke sadhoe bij de tempel van Pashupatinath.

02 Doderitueel aan de Bagmati, die uitmondt in de Ganges.

03 Stoepe van Bodnath.

02

03

maar het belangrijkste ritueel speelt zich af voor ieders ogen, op de trappen aan de rivier. Al lijkt het niet meer dan een brede sloot met bruinig water, de Bagmati mondt uit in de Ganges en heeft voor hindoes dan ook een speciale betekenis. Pashupatinath vervult dezelfde functie als Varanasi in India. Vele hindoes die hun einde voelen naderen, komen

naar hier om te sterven. En om er ook gecremeerd te worden.

Vanop de andere oever slaan we de bijzondere, wat lugubere taferelen gade. Een familie laat een draagbaar op de trappen zakken. De in oranje doeken gewikkelde persoon is waarschijnlijk al overleden. De voeten en het gezicht worden gewassen met water uit de rivier, het lichaam wordt bedekt met guirlandes en bestrooid met vermiljoenpoeder. In de mond giet men wat melk. Het is traditioneel de zoon die de ceremonie uitvoert. Daarna brengt men het lijk naar de *ghats*, stenen platforms waarop brandstapels worden aangemaakt. Iemand stoekt het vuur op en waakt erover – tegen betaling – dat het lichaam volledig opbrandt. Na de crematie wordt de as in de rivier gestrooid.

Een vrouw zet een mandje op het water gevuld met bloemen en andere zaken, maar dat kunnen we vanop deze afstand niet zien. Langzaam zoekt het zijn weg. “Ze herdenkt het overlijden van een dierbare”, legt Mukesh uit. Wat verder pootjebaden twee kinderen in de rivier. Een hele levenscyclus concentreert zich hier aan het water. ::

Meer tips

- De stoepe van **Bodnath**, dicht bij de luchthaven van Kathmandu, is de grootste boeddhistische stoepe van Nepal. Het heiligdom, versierd met lange slierten vlaggetjes, is omringd door winkeltjes en restaurants. Memoriseer de mantra ‘Om mani padme hum’, loop (in wijzerzin!) om het bouwsel en ga erna lunchen op een van de dakterrassen.
- Een eenvoudige wandeling voert van het dorpje Nagarkot, dat zijn naamsbekendheid dankt aan het uitzicht (bij helder weer) op de Himalaya, naar de tempel van **Changu Narayan**. Dit mooie complex wordt niet druk bezocht en is dan ook een verademing na een drukke stad als Kathmandu.
- Heb je geen tijd om de Himalaya in te trekken, boek dan een ‘**mountain flight**’. In een vlucht van een uur cirkel je om de Mount Everest en zijn collega-pieken.

Info

- UitMagazine reisde naar Nepal met Imagine Travel. Een 13-daagse individuele rondreis met chauffeur is mogelijk vanaf € 2.640, vluchten inbegrepen. Meer info: www.imagnettravel.be.